

נלחמים על הרוח

תיכף נתחיל

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים
על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45 ♥

6.11.23

כ"ב חשון | יום שני

"בַּעֲטָף לְבִי" (תהלים, ס"א, ג')

יום השלושים לאסון בשמחת תורה
ליווי רוחני של תהליכי אבל
ושכול בקהילת בית הספר

הרבה יעל ליפשיץ
הרב ערנ שפיר

מיפלה טובה

נְחֵמָה

נוסח ברכה לנבילים הישנים שבעה: על פי נוסח עדות אשכנז: המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון ירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

על פי נוסח עדות המזרח אומרים: מן השמים תנחמו

נְחֵמָה רחל שפירא

הולאנה צקונו בשלנו רחן בשלנו ונחמה גוהלת ונארות. אמן ראיתי בלונה. וקבר אגרת. ואין טעם לקלות בראשית יצירתה

מיפלה טובה

חִלּוּם

חִלּוּם
1. מראה דמיוני שאדם רואה בשנתו
2. דמיון, חזיון, משאלה

"כל החלומות הולכים אחר הפה"

(מלמד בבלי, מסכת ברכות, פרק רה, ע"ב)

חלומות

חלומות רחל שפירא
מילים: רחל שפירא

חלומות של אהול
הם שלובות נרדיות,
לא יכולי בלי ההשקר
קפס כרן המילים.

מיפלה טובה

חֶסֶד

חֶסֶד
1. טובה מרובה, צדקה, מעשה אהבה וקדיבות לב
2. חן, נעים

"עולם חסד יבנה"

(הירושלמי, טו)

"בחסד ברא אלוהים את העולם. בחסד אנו בוראים רגעים של יופי מוסרי הנביאים שמחה ותקווה אל מקומות ששררו בהם אפלה וייאוש."

(הרב יצחק וקסן, מחברת על פשט השבת)

הַאֲמָנָם

מילים: לאה גולדברג

האָמָנָם עוֹן; נוֹאָם; טִיפֵּס בְּסִילֵיקָה וְנִסְתָּה. וְהִשְׁמַחַת אֶת רִיחוֹ עַל הַסֶּלֶם וְעַל נוֹעַם יְדֵיךָ.

מיפלה טובה

בְּטָחוֹן

"ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויפקה ויבא אתה אליו אל התבה."

(בראשית ח, ט)

מבוקש

אדמיאל קוסמן

מְבֻקָּשׁ מְקוּם שְׁקֵט עֲלֵיו תִּנַּח הַנְּפֹשׁ.
לְכֻמָּה רְגָעִים בְּלִבְד.
מְבֻקָּשׁ מְקוּם שֶׁיִּשְׁמַשׁ מְדַרְדָּר לְכַף הַרְגֵּל.
לְכֻמָּה רְגָעִים בְּלִבְד.

מיפלה טובה

אוֹר

אוֹר
1. האנרגיה הקורנת בעוצמת גלים אלקטרומגנטיים
2. מקור האור: מאור
3. סמל וכינוי לכל דבר חיובי מוזרי, מהנה

"נרא אליהם את האור כי טוב ויבדל אליהם בין האור ובין החשך"

(בראשית, פרק א, פסוק ד)

לילה

מילים: אלי אליהו

(מספר ארבעה אל הילדים)

מיפלה טובה

תְּקוּהָה

"יגש תקוה לאחריהן גם יגה וישבו בנים לבבולם"
יזמיה לא טו

שְׂכונַת הַתְּקוּהָה

חיים גורי

אָפְתָה מְשׁוּטָט שְׂכֻנַּת הַתְּקוּהָה.
מְקִשֵּׁר לְקוּוֹת.
מִקְרֵי לָךְ, זוֹ מְכֻנְיָה אֲנֹשִׁית לְקוּוֹת,
לְדַפְּרֵי עַל אֵיזָה טוֹב שְׂכֻבָּא.
גַּם שִׁירֵים לֹא מְעִטִים כְּתֻבָּה.
אִפְרָי הַמְּתוּן.
אִפְרָי הַמְּתוּן.
אִפְרָי הַמְּתוּן יוֹרֵי מִדֵּי.
אִל מְתֻבָּה קְנֻמָּי בְּכַפְאֵי.
אֵל מְכֻיָּם קוֹרִים וְנִבְטוּלוֹ לֹא כְּדָאִי.
אֵל מְתֻבָּה וְגַם לִקְוֹת.
לְהַשְׁמִילָה עַל הַבֶּן, לְקֵבֵל לְקֵבֵל.
וְכֵן עַל הַבֶּן, הַמְּתוּבָּה הַזֹּאת.
הַיִּצְחָק לְעִיִּים קוֹבֵלוֹת מְדַבְּקָה.
עַד עֵלֶּה שְׂפִירָה אֲעִקְרָה.
מִפְּרֵי לִקְוֹת, לְדַבֵּר עַם אֵלֶיךָ בְּטוֹבוֹת.
לְעִיִּים וְלִבְנֵי בִּינְיָה, לְעַתְּ לִלְיָה.
לְשׁוֹב וְלִמְרֵי לֵךְ.
שֶׁבֶר מְלָאָה בְּנִיבָה וְנִרְצָה עֲצוּנָה
שְׁרִי לֵךְ.

בְּטָחוֹן שֵׁם עֶצֶם - זְכָר

- הַרְגָּשָׁת וְדָאוּת בְּקִיּוּם דְּבָר
- אֲמוּנָה חֲזָקָה
- שְׁלוֹם הַמְּדִינָה

בוזגות/שלשות הסתכלו בהגדרה המילונית של המילה "ביטחון" ומצאו דוגמאות להיבטים שונים של ביטחון בכל אחד משלושת המסעיפים בהגדרה. כיצד הוא בא לידי ביטוי בחיים שלכם? תנו דוגמה אחת גם לחוסר ביטחון.

- קראו את הפסוק מספר בראשית - איזה קשר אתם/מוצאים/ות בין הפסוק לבין המושג "ביטחון"?
- איזה רגש מבטא הדובר בשיר "מבוקש"? אילו דברים הוא מבקש? מדוע דווקא דברים אלו?

- מה המשמעות של תקווה לחייה?
- מה נתן לי תקווה בימים אלה?
- מה המשמעות של היעדר תקווה?
- כיצד נשמור על התקווה?

- המשורר חיים גורי כתב בספר שיריו "אף שראיתי עוד קצת ע"ד שיר בשם "שכונת התקווה":
- באיזו "שכונה" של תקווה אתם משוטטים היחד מה אתם האיסוף אילו קולות משמעים מביככם?
- מדוע ההשגחה האלמית מקראי "התקווה"? מדוע זהו ערך כה בסיסי בזהות שלנו כעם?
- הביא יזמיה מנבא נבואת זעם מחזקת קשה עבור עם ישראל בתוך נבואתו הוא משלב גם נחמה ותקווה: "יגש תקוה לאחריהן גם יגה וישבו בנים לבבולם" (יזמיה לא טו) כיצד הפסוק הזה מתחבר עם המציאות שלנו?

צד בטרות מילים מהפסוק של יזמיה והשיר של גורי דימוי חזונית כלשהו של תקווה בעיניכם. כגון סמל או ציור של תקווה בו משולבת המילה.

בארי עזרי
SHALOM HARTMAN INSTITUTE
שלום הרטמן

בארי עזרי
SHALOM HARTMAN INSTITUTE
שלום הרטמן

בארי עזרי
SHALOM HARTMAN INSTITUTE
שלום הרטמן

בארי עזרי
SHALOM HARTMAN INSTITUTE
שלום הרטמן

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

♥ נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45

13.11.23

כ"ט חשון | יום שני
"שחקי כי באדם אָמין"
(ש. טשרניחובסקי, "אני מאמין")

על הרוע האנושי
והתביעה לאנושיות

פרופ' אבי שגיא
ד"ר אילון אידלשטיין

8.11.23

כ"ד חשון | יום רביעי
"יֵישׁ תְּקוּהָה לְאַחֲרֵי־מָרְ"
(ירמיהו ל"א, ט"ז)

על חינוך לתקווה
ומשמעות במצבי משבר

ד"ר שרגא בר און
עדי אפל טל

6.11.23

כ"ב חשון | יום שני
"בְּעֶטֶף לְבִי"
(תהלים, ס"א, ג')

יום השלושים לשבת השחורה
ליוזי רוחני של תהליכי אבל
ושכול בקהילת בית הספר

הרבה יעל ליפשיץ
הרב ערנ שפיר

22.11.23

ט' כסלו | יום רביעי
"אֵישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ"
(במדבר כ"ז, י"ח)

על מנהיגות, אמון, ומשבר

ד"ר אורית אבנרי
אדוה בומנדיל הכהן

20.11.23

ז' כסלו | יום שני
"לֵיל חֲנִיָּה, לֵיל זָמֵר, לֵיל שְׁחָקִים רְקוּעִ"
(ג. אלתרמן, "ליל חניה")

על שירת מלחמה
ושתיקת המזות

ד"ר חנה פנחסי
יעל קרואל

15.11.23

ב' כסלו | יום רביעי
"שְׁלוֹם שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם"
(ירמיהו, ח', י"א)

דגמים של שלום -
בין אוטופיה לריאליה

ד"ר רננה רביצקי פילזר
יורם גלילי

מָה שְׁלוֹמֵךְ אָחוֹת / נַעֲמִי שִׁמְרֵי

נלחמים על
הרוח

יָד נַעֲלָמָה כּוֹנֵסֶת

גַּם אֶת פְּרוּרֵי הַחֶסֶד

גַּם אֶת הַמַּכּוֹת

בְּשָׁעָה שֶׁקָּשָׁה לִי לִשְׁרֹא

וְהַכֹּל מִתְמוּסֵט עַל רֵאשִׁי

הַתְּרָשִׁי לִי לְזָכֹר

וּלְהַזְכִּיר תְּמִיד

לֵךְ יֵשׁ אוֹתִי

לִי יֵשׁ אוֹתְךָ

לָנוּ יֵשׁ אוֹתָנוּ

מָה שְׁלוֹמֵךְ אָחוֹת הַבְּקָר

מָה שְׁלוֹמֵךְ אָחוֹת

מְזֻג הָאֵוִיר הַזֶּה

מִזְכִּיר לִי נְשִׁכּוֹת

טוֹב שֶׁהַחֲלוֹן פָּתוּחַ

יֵשׁ לְשִׁמְרֵי עַל קַר הָרוּחַ

וְעַל הַפּוֹחוֹת

אֵין הַרְבֵּה סִבּוֹת לְשִׁמוּחַ

בָּא יוֹתֵר לְבָבוֹת

אֵין כְּמַעֵט לְאֵן לְבָרַח

יֵשׁ עוֹד לְחַפּוֹת

מָה שְׁלוֹמֵךְ אָחוֹת / נעמי שמר

מְרַגֵּיעָה אוֹתִי בֵּינְתֵיכֶם

זֶה מָה שְׁחָשׁוּב

בְּשָׁעָה שְׁקֵשָׁה לִי לְשִׁיר...

מָה שְׁלוֹמֵךְ אָחוֹת הַבֶּקֶר

מָה חֲדָשׁ אֶצְלֵךְ

אֵיךְ עַל סְבִיבוֹתֶיךָ הָרוּחַ

שׁוּב סוֹבֵב הוֹלֵךְ

תִּכְרָף יִתְגַּלוּ שָׁמַיִם

אֵל תִּסְתִּירֵי אֶת פְּנֵיךְ

אֵל יִחַדֵּל קוֹלֵךְ

יֵשׁ דָּבָר אֶחָד שְׁכָבֶר

יָדוּעַ לִי עַל פֶּה

מָה שְׁלֹא נוֹלַד בְּדָמַע

לֹא שׁוּה הַרְבֵּה

מָה שְׁלֹא נוֹלַד בְּדָמַע

הוּא לֹא יִקְצֵר בְּזָמֶר

וְלֹא יָבִיא מֶרְפָּא

מֵאָדָם אֲנִי לִקְחָתִי

וְאֵלָיו אָשׁוּב

וְסְבִיבֵי הַמֵּיִת הַבַּיִת

וְלִבִּי קָשׁוּב

נלחמים על
הרוח

הַאֲמָנָם / לֹאֵה גּוֹלְדֵבְרָג

וְנִשְׁמַתָּ אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתָּלָם נָשֵׁם וְרָגַע,
וְרֹאֵית אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֹאֵי הַשְּׁלוּלִית הַזֶּהָב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וּמִתָּר בָּם לִנְגָע,
וּמִתָּר, וּמִתָּר לְאֵהָב.

אֶת תֵּלְכִי בִשְׂדֵה. לְבַדָּךְ. לֹא נֶצְרַבֶּת בְּלֶהֱט
הַשְּׂרָפּוֹת, בְּדַרְכִים שֶׁסָּמְרוּ מֵאִימָה וּמִדָּם.
וּבִישָׁר־לֵבָב שׁוֹב תִּהְיִי עֲנֹהָ וְנִכְנַעַת
כָּאֶחָד הַדְּשָׁאִים, כָּאֶחָד הָאָדָם.

הַאֲמָנָם עוֹד יָבוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָחָה וּבְחֻסָּד,
וְתֵלְכִי בִשְׂדֵה, וְתֵלְכִי בּוֹ כִּהְלֵךְ הַתָּם,
וּמַחְשׁוֹף כִּפְרֵגֶלֶךְ יִלְטֹף בְּעֵלֵי הָאֶסְפָּסֶת,
אוֹ שְׁלֵפֵי־שֶׁבֶלִים יִדְקְרוּךְ וְתִמְתַּק דְּקִירְתָם.

אוֹ מָטָר יִשְׁיגְךָ בְּעֵדַת טְפוֹתָיו הַדּוֹפְקֹת
עַל כְּתִפֶיךָ, חֲזָדָה, צִוְאֵרְךָ, וְרֹאשֶׁךָ רֵעָנָן.
וְתֵלְכִי בִשְׂדֵה הָרֵטֵב וְיִרְחַב בְּךָ הַשֶּׁקֶט
כָּאוֹר בְּשׁוּלֵי הָעָנָן.

• • •

האקנים עוד יבואו ימים בקליחה ויבחרו,
וסלכי בשןך וסלכי בו פתלה חתם,
וישטוף פת-רגלך ילשה קשלי האקססת,
או שלטי פגלים ידקרוה ותפסק דמיתם.

או קטר ושינה בצבת ספוקיו הידקסת
אל פתסדה, סוה, צוארה, וראשך רשנו.
וסלכי בשןך תרמב וירמב כך השקם
קאר בשולי חשנו.

וקשקת את ריחו של חתלם נשום ורגז,
וקאית את השקש בקראי-השולית הנחב,
וקשויסם הדקרים, נחיים, וקטר גם לנגז,
וקטר וקטר לאחב.

את הלכי בשןך לנדה, לא נארכת בלחם
השקסות, בנרטים שקסרו שאיפה וקדם,
ובישר-לכב טוב חמי שנה ונקשת
קאחי חרשאים, קאחי חאגם.

גרוח הקנה בוכים...

גרוח הקנה בוכים - סדוף בוכים הם
רעד אקח שואל, סדוף בוכים הם
לו קול אדם לחם וקפת אדם,
גם לב חלקיש צורים נקוד לקולם.
ספר ספרו אז על סבת, על טר הסוכים
חולה וחזר סאוח על סאוח שקים,
אל קנים חרוסים קל גלגלות רצונות,
אל הינקות, רקסי אל אכני חוצות,
אל שינים סטרסות קרב קנינים,
אל סרוסים וקבושים ועל קבורים חיים,
ספר ספרו על זורות קלואים כשחשך,
וחומים ונדוסים ונדוסים כלי-השדה,
ססג לקליגון ושקרה רצונה,
לחשי קלינדון וקלי-גלילה בוניה,
סנח סנו קנות גם נחין לשקצה
ולאסונו קווב קאסס טוצא,
סגם שוקתו לעננה ולהגון סקקות,
קבוזו לא קבור וסשקסו לא קשקם,
ואילי וקורישו גם אז וקאום לא ספרו,
סלטק אפר וקורישו ולא דברו,

"אני אחיה, אחיה ואוהב
את החיים הללו.
אוהב אותם על כיעורם,
על חוליים, על אימתם – ולא
אצא מדעתי.

אני רוצה לחיות. לחיות הרבה.
לחיות חיי אדם אשר מותר לו
לנשום.

לחיות באור"

לאה גולדברג / "והוא האור", 1946

”ומכאן לי ההכרה העמוקה, שהמשורר הוא האיש אשר בימי מלחמה אסור ואסור לו לשכוח את הערכים האמיתיים של החיים. לא רק היתר הוא למשורר לכתוב בימי המלחמה שיר אהבה, אלא הכרח, משום שגם בימי מלחמה רב ערכה של האהבה מערך הרצח. לא זכות בלבד היא למשורר בימות הזוועה לשיר שירו לטבע, לאילנות הפורחים, לילדים היודעים לצחוק, אלא חובה, החובה להזכיר לאדם כי עדיין אדם הוא, כי קיימים בעולם אותם הערכים הפשוטים והנצחיים העושים את החיים ליקרים יותר, את המוות למושלם יותר – את המוות ולא את הרצח; להזכיר לאדם כי בכל עת ובכל שעה לא הוחמץ עדיין המועד לשוב ולהיות אדם, כי כל זמן שהשירה אוהבת את האדם בארץ הזאת ואת החיים על פניה, כדאי וראוי גם לו, לאדם, לְאֶהֱבָם, להעריכם, לשמור עליהם”.

(לאה גולדברג, על אותו הדבר עצמו, עיתון השומר הצעיר, 8.9.1939)

תפילה להחזרת החטופים והשבויים / הרב אלי יואל לוין

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ,
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲבִירֵינוּ אֲבִירֵינוּ אֲבִירֵינוּ, הָרִאשׁוֹן שְׁחֵרֵף נַפְשׁוֹ לְשַׁחְרוֹרֵם שֶׁל שְׁבוּיִים וְחֲטוּפִים.
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִצְחָק, שֶׁבִקֵּשׁ כָּל חַיֵּיו שְׁלוֹם וּפְשָׁרָה בֵּין מְשֻׁפָּחָתוֹ לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא סָלַח לְבָנָיו עַל הַטֵּבַח הַנִּקְמָנִי וְהַנּוֹרָא שֶׁעָשׂוּ בְּבָנֵי שְׁכֵם.
אֱלֹהֵי אִמּוֹתֵינוּ שָׂרָה רַבֵּקָה לָאָה וְרַחֵל, עֲלֶיךָ אָמַר הַנְּבִיא : כֹּה אָמַר יְהוָה
מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה, כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֶיךָ נְאֻם־יְהוָה, וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב.
וַיִּשְׁתַּקְּנוּהָ לְאַחֲרֵיכֶם, נְאֻם־יְהוָה; וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם",
אֵב הַרְחֵמֵם, יְהֵמוּ נָא רַחֲמֶיךָ לְפָנֶיךָ וְשַׁעֲהָ לְתַפְלָתָנוּ לְשַׁחְרוֹרֵם שֶׁל הַחֲטוּפִים וְהַשְׁבוּיִים מְשֻׁבָּיִם.
אֲחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲחֵינוּ הָעוֹבְדִים הַזֵּרִים, הַנִּתְּוֹנִים בְּצָרָה וְשִׁבְיָה,
אָנוּ מִתְּפַלְלִים לְשִׁלּוּמְכֶם וּמְחִזְקִים אֶת רוּחְכֶם.
מִי יִתֵּן וְיַחְזִיק מִחֲשֶׁךְ וְצִלְמוֹת, וְיִתְּשׁוּבוּ בְּמַהֲרָה לְחִיק מְשֻׁפָּחוֹתֶיכֶם,
הַשְּׂתָא בְּעַגְלָא וּבְזִמּוֹן קָרִיב, וְנֹאמַר אָמֵן.

תַּפְלָה לְשָׁלוֹם הַחַיִּלִּים, הַחַיִּלוֹת, וְכָל הַמְתַנַּדְבִּים וְהַמְתַנַּדְבוֹת בְּחַזֵּית הַמְלָחָמָה

אדוה הכהן בומנדיל

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וְאִימוֹתֵנוּ

שֶׁתִּשְׁמַר אֶת חַיֵּי וְחַיִּלוֹת צְבָא הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל, הַשּׁוֹטְרִים וְהַשּׁוֹטְרוֹת, כּוֹחוֹת הַבְּטָחוֹן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּחוֹת הַהֲגָנָה מִפְּנֵי אַנְטִישִׁמְיּוֹת בְּעוֹלָם, הַפּוֹעֲלִים בְּיִשְׂרָאֵל וּמְחוּצָה לָהּ, מִן הַדְּרוֹם וְעַד לְצָפוֹן, לְהִגֹּן עַל יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ וְתוֹמְכֶיהָ, בְּעִזּוֹת וּבְגִבּוֹרָה.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתּוֹלִיכֵם לְשָׁלוֹם, וְתִדְרִיכֵם לְשָׁלוֹם.
שֶׁתִּשְׁלַח לָהֶם כּוֹחוֹת גּוֹף וְנַפֶּשׁ,
וְתַצִּילֵם מִכָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים בְּדַרְדָּר,
וּמִכָּל מִינֵי פְרָעָנוּיּוֹת הַמְתַרְגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם.

וְהַשִּׁיבֵם בְּרִיאִים וְשָׁלֵמִים,
לְבֵיתֵם, לְמִשְׁפַּחְתֵּם וְלְמַחוּזוֹת חֲפָצֵם
לְחַיִּים, לְשִׁמְחָה וּלְשָׁלוֹם.
כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תַּפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים אַתָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה ה' – שׁוֹמֵעַ תַּפְלָה.

נלחמים על הרוח

נשות ואנשי חינוך לומדים ומשוחחים
על שאלות השעה ועל רוח האדם בעת מלחמה

נפגשים ב-ZOOM בין 21:00-21:45 ♥

8.11.23

כ"ד חשון | יום רביעי

"ויש תקוה לאַחֲרֵיתָךְ" (ירמיהו ל"א, ט"ז)

על חינוך לתקווה
ומשמעות במצבי משבר

ד"ר שרגא בר און
עדי אפל טל

